

Politica lingvistică

Universitatea Babeș-Bolyai

Cluj-Napoca

2014

Cuprins

1	PRINCIPII ȘI OBIECTIVE	1
1.1	PRINCIPII GENERALE	1
1.2	DOMENII DE REGLEMENTARE	1
1.3	OBIECTIVELE POLITICILOR LINGVISTICE DIN CADRUL UBB	1
2	ROLUL FACULTĂȚILOR, DEPARTAMENTELOR ȘI CENTRELOR	2
2.1	PREVEDERI GENERALE	2
2.2	ROLUL FACULTĂȚILOR	2
2.3	ROLUL DEPARTAMENTELOR DE PREGĂTIRE LINGVISTICĂ SPECIALIZATĂ	3
2.4	ROLUL CENTRELOR DE LIMBI MODERNE	4
3	MULTILINGVISMUL ÎN UBB	4
3.1	LIMBI DE PREDARE ȘI CERCETARE ÎN UBB	4
3.2	COMUNICAREA INTERNĂ ȘI EXTERNĂ A UBB	5
3.3	MULTILINGVISMUL ÎN PREDARE ȘI ÎNVĂȚARE	5

1 Principii și obiective

1.1 Principii generale

UBB este o universitate multiculturală în care sunt încurajate formarea și exprimarea academică în limbile folosite în mod tradițional pe teritoriul Transilvaniei: română, maghiară și germană.

UBB, prin metodele specifice unei universități, sprijină atât dezvoltarea competențelor lingvistice în limba maternă, cât și multilingvismul cadrelor didactice, al studenților și al tuturor celor care apelează la serviciile universității.

Considerând importanța (*de iure* și *de facto*) a limbii române, precum și rolul limbii române în integrarea socio-profesională a absolvenților, UBB încurajează și promovează dezvoltarea competențelor în această limbă pentru studenții care au o altă limbă maternă.

În spiritul multiculturalității, UBB promovează egalitatea de principiu a limbilor de predare ale liniilor de studii (româna, maghiara și germana), atât în actul de predare, cât și în cel de publicare a rezultatelor cercetării și în ceea ce privește utilizarea lor în comunicarea internă, în prezentarea și promovarea universității.

1.2 Domenii de reglementare

Considerând caracterul multicultural, nevoile strategice de dezvoltare a învățământului superior în direcția unei internaționalizări accentuate, recunoscând importanța crescândă a capitalului lingvistic în afirmarea socio-profesională a absolvenților, prezentul document propune principii și direcții de acțiune în următoarele domenii:

- gestionarea caracterului multilingv și multicultural al UBB;
- dezvoltarea competențelor lingvistice în limbi străine ale studenților UBB;
- utilizarea limbilor străine în procesul de predare și în cercetarea în cadrul UBB;
- integrarea studenților străini la nivelul UBB;
- promovarea internațională a limbilor de predare ale liniilor de studii din universitate.

Acest document nu include/vizează strategiile de dezvoltare ale programelor de studii de limbă și cultură din cadrul Facultății de Litere.

1.3 Obiectivele politicilor lingvistice din cadrul UBB

- Formarea de specialiști în limbile de predare ale liniilor de studii pentru domeniile ocupaționale vizate de programele de studii;
- diseminarea rezultatelor cercetării științifice din toate domeniile în cele trei limbi de predare a liniilor de studii.
- întărirea competențelor bilingve sau multilingve ale studenților, atât în ceea ce privește competențele comunicative generale, cât și sub aspectul dezvoltării competențelor comunicative academice specifice în limbile străine de circulație internațională;
- continuarea procesului de aliniere la politicile lingvistice europene, care promovează multilingvismul la nivel universitar și regional;
- internaționalizarea activităților didactice și de cercetare;
- dezvoltarea și adaptarea curriculară continuă în vederea creșterii competitivității diplomelor UBB pe piața europeană a muncii;
- dezvoltarea și profesionalizarea continue ale sistemelor de testare și certificare conform normelor europene;

- implementarea de programe de cercetare interdisciplinare care vizează dezvoltarea profesională în ariile conexe învățării, predării și evaluării limbajelor de specialitate în contextul dinamicii internaționale din acest domeniu.

2 Rolul facultăților, departamentelor și centrelor

2.1 Prevederi generale

Implementarea politicii lingvistice a Universității „Babeș-Bolyai” se sprijină pe structurile instituționale existente și pe colaborarea dintre acestea în vederea respectării normelor naționale în contextul politicilor lingvistice europene.

La aplicarea politicii lingvistice contribuie, prin activități specifice, următoarele entități:

- Senatul Universității
- Conducerea executivă a Universității
- Facultățile din structura universității;
- Departamentul de limbi străine specializate (DLSS, Facultatea de Litere);
- Departamentul de limbă, cultură și civilizație românească (DLCCR, Facultatea de Litere);
- Departamentul de limbi moderne și comunicare în afaceri (DLMCA, Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor);
- Departamentul de literatură maghiară (pe segmentul de cultură maghiară/hungarologie)
- Departamentul de limbă maghiară și lingvistică generală (pe segmentul de limbă maghiară ca limbă nematernă)
- Centrul ALPHA, afiliat DLSS;
- Centrul LINGUA, afiliat DLMCA;
- Alte structuri ale UBB care desfășoară activități descrise în prezentul document.

2.2 Rolul facultăților

Facultățile au responsabilitatea de a oferi studenților înscriși în programele lor de studiu posibilitatea de a-și îmbunătăți nivelul de competență lingvistică prin cursuri de limbaj specializat, cursuri de specialitate predate în limbă străină – CLIL¹, parcurgerea unei bibliografii într-o limbă străină la materiile de specialitate/fundamentale, expunere la prelegeri și conferințe în limbi străine în domeniul de specialitate, mobilități academice.

Facultățile asigură respectarea standardelor specifice naționale prin includerea în planurile de învățământ a unor discipline ce vizează dezvoltarea competențelor transversale de utilizare a limbilor străine de circulație internațională în domeniul specializărilor în context academic și profesional (CLIL).

¹ Cursuri CLIL [Content and Language Integrated Learning]. CLIL definește situațiile de predare-învățare a materiei de specialitate într-o limbă străină/ nematernă care au ca obiectiv atât asimilarea conținuturilor de specialitate, cât și perfecționarea cunoștințelor de limbă. În sens larg, CLIL este asociat cu introducerea în învățământul superior de programe de studii/ cursuri de specialitate în limbi de mare circulație, în vederea creșterii mobilității și competitivității absolvenților pe piața muncii.

Vezi: http://ec.europa.eu/education/languages/language-teaching/doc236_en.htm

Van de Craen, Piet, Evy Ceuleers, Katrien Mondt and Laure Allain. 2008. “European multilingual language policies in Belgium and policy-driven research.” în Lauridsen, Karen M. / Daniel Toudic (eds.). 2008. *Languages at Work in Europe. Festschrift in Honour of Professor Wolfgang Mackiewicz*, Göttingen: V & R unipress, p. 139.

Facultățile care oferă programe de studiu predate în limbi străine de circulație internațională (CLIL) sau cursuri opționale de specialitate în limbi străine de circulație internațională pot include astfel de cursuri în pachetele de discipline destinate dezvoltării competențelor lingvistice, cu respectarea prevederilor Regulamentului privind activitatea profesională a studenților (nivel licență și master) din Universitatea Babeș-Bolyai în baza Sistemului european de credite transferabile (ECTS) și în conformitate cu principiile generale ale Sistemului European de Credite Transferabile (ECTS).

Se recomandă includerea a cel puțin două cursuri de specialitate predate în limbi străine de circulație internațională (CLIL) în planurile de învățământ ale programelor de masterat.

Disciplinele CLIL oferite de facultăți în vederea dezvoltării competențelor lingvistice vor fi discipline care pun accent pe competențele de comunicare scrisă sau orală în context academic și profesional.

Cadrelle didactice implicate în predarea disciplinelor ce vizează dezvoltarea competențelor transversale de utilizare a limbilor străine de circulație internațională trebuie să facă dovada certificării lingvistice în limba de predare la nivelul european C1.

Facultățile colaborează cu departamentele specializate în vederea adaptării conținutului disciplinelor ce vizează dezvoltarea competențelor transversale de utilizare a limbilor străine de circulație internațională la nevoile specifice ale studenților înscriși în programele de studiu oferite de aceste departamente.

Facultățile elaborează și actualizează anual un scurt document în care își asumă o strategie de implementare a politicii lingvistice a UBB.

Se recomandă includerea contribuției individuale a cadrelor didactice la implementarea politicii lingvistice între criteriile pentru evaluarea/autoevaluarea periodică a personalului UBB.

2.3 Rolul departamentelor de pregătire lingvistică specializată

Departamentele de resort răspund de organizarea și susținerea cursurilor de pregătire lingvistică specializată a studenților facultăților Universității Babeș-Bolyai.

Departamentele oferă cursuri care asigură pregătirea lingvistică specializată pe sub-domenii, într-un număr de semestre relevant ca pregătire stabilit în acord cu facultățile arondate. Această pregătire se testează la sfârșitul fiecărui semestru prin formele prevăzute în planurile de învățământ ale facultăților arondate (colocvii, verificări pe parcurs etc.).

Acest tip de testare presupune evaluarea rezultatelor învățării sau evaluarea de semestru și are ca obiect cunoștințe și abilități justificate de conținutul cursului, pe baza programei stabilite în acord cu facultatea și cerințele programului de studiu.

Departamentele oferă cursuri semestriale de limbaj academic/specializat sau de limbaj de afaceri, pentru celelalte facultăți ale UBB, conform profilului acestora.

Departamentele își actualizează anual fișele disciplinelor în vederea corelării conținutului în baza rezultatelor analizei de nevoi ale studenților și a testării diagnostice inițiale.

Departamentele asigură calitatea activității didactice și dezvoltarea profesională a cadrelor proprii prin crearea și susținerea de proiecte de cercetare interdisciplinare în ariile conexe învățării, predării și evaluării limbajelor de specialitate.

2.4 Rolul centrelor de limbi moderne

Centrele de limbi moderne ale UBB oferă posibilitatea obținerii unui certificat de competență lingvistică, fundamentat pe *Cadrul Comun European de Referință pentru Limbi*² (CECR).

Certificatul de competență lingvistică este recunoscut atât în interiorul UBB, cât și la nivel național și internațional. Studenții înscriși în programele academice UBB și personalul UBB beneficiază de reducere de taxă în raport cu celelalte categorii de public.

Studenții și personalul altor universități pot beneficia de taxe reduse pe baza unor acorduri interuniversitare care conțin prevederi explicite în acest sens.

Centrele de limbi moderne ale UBB oferă cursuri de pregătire lingvistică în limbi străine, conform cu CECR, în regim extracurricular, studenților, personalului UBB și publicului larg.

Tipurile de activități contra-cost prestate de către centre și cuantumul taxelor practicate sunt aprobate anual de către Senatul UBB. Cadrele didactice prestează aceste activități suplimentare normelor didactice pe bază de contract de prestări servicii.

În cadrul UBB sunt valide următoarele tipuri de certificate:

- certificatele de competență lingvistică emise de Universitatea Babeș-Bolyai;
- certificatele de competență lingvistică emise de instituții de învățământ cu care UBB a încheiat acorduri (consorții, acorduri bilaterale);
- certificatele de competență lingvistică acreditate sau recunoscute de Ministerul Educației (vezi lista certificatelor de competență lingvistică internaționale recunoscute pentru bacalaureat conform anexei 2 din Ordinului MECTS nr. 5219 din 09.09.2010 actualizate).

3 Multilingvismul în UBB

3.1 Limbi de predare și cercetare în UBB

Comunitatea academică din Universitatea Babeș-Bolyai sprijină organizarea programelor educaționale în limbile de predare a liniilor de studii. Limbile de predare ale liniilor de studii în UBB sunt româna, maghiara, germana, corespunzând limbilor comunităților etno-lingvistice din Transilvania pentru care Universitatea noastră, în mod tradițional, a oferit și oferă servicii academice. Documentele care reflectă conținutul programelor educaționale vor fi elaborate și vor fi făcute publice atât în limba română, cât și în limba de predare a programului.

² Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi. Învățare, predare, evaluare (CECR) este un document elaborat la cererea și sub coordonarea Consiliului Europei (Divizia de Politici Lingvistice) și are ca scop descrierea obiectivelor, conținuturilor și a metodelor utilizate în predarea și evaluarea limbilor străine/nematerne în Uniunea Europeană.

Materialul este organizat pe trei mari dimensiuni: activități lingvistice, domeniile în care se desfășoară acestea și competențele necesare. Activitățile lingvistice se grupează în patru mari categorii: receptare (scrisă și orală), producere (scrisă și orală), interacțiune verbală (orală și scrisă) și mediere (traducere și interpretare). Pentru producere, receptare și interacțiune verbală, CECR definește șase niveluri de referință: A1 (echivalentul nivelului începător), A2 (nivel elementar și pre-intermediar), B1 (nivel prag - intermediar), B2 (nivel intermediar+), C1 (nivel avansat), C2 (avansat +, apropiat nivelului unui vorbitor nativ).

Consiliul Europei recomandă statelor membre ale Uniunii Europene să utilizeze acest instrument ca bază de comparare și recunoaștere reciprocă a examenelor, certificatelor, cursurilor, manualelor sau programelor pentru diferite limbi străine (fie ele de largă circulație interanțională sau nu). CECR a fost adoptat și de către Ministerul Educației Naționale din România prin Proba de Evaluare a Competențelor Lingvistice, introdusă ca examen obligatoriu la Bacalaureat. În prezent, nivelurile de referință (A1, A2, B1, B2, C1, C2) apar pe toate manualele de limbi străine utilizate în școli și centre de limbi moderne. De asemenea, majoritatea testelor recunoscute internațional sunt relaționate la CECR (Cambridge, Sprachdiplom, DELE, DELF etc.).

Vezi: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/CADRE1_EN.asp

Materialele utilizate în procesul de învățământ (bibliografii, diverse alte resurse) vor asigura în mod prioritar dezvoltarea competențelor de limbaj de specialitate în limba de predare. De asemenea, în utilizarea materialelor se recomandă oferirea de șanse egale și facilitarea dezvoltării competențelor lingvistice în celelalte limbi de predare ale liniilor de studii sau de circulație internațională.

Urmărind maximizarea impactului științific, UBB sprijină în mod egal atât diseminarea rezultatelor științifice în limbi de circulație internațională, cât și publicarea în limbile de predare ale liniilor de studii, urmărind popularizarea rezultatelor științifice pentru diferite grupuri-țintă.

3.2 Comunicarea internă și externă a UBB

UBB promovează egalitatea de principiu a limbilor de predare ale liniilor de studii. Astfel, în comunicarea internă, în relațiile cu publicul, în procesul de promovare a UBB aceste limbi pot fi utilizate fără restricții.

Pentru o comunicare funcțională în UBB, în cazul întrunirilor se recomandă utilizarea limbii înțelese de către toți participanții.

În relația cu cadrele didactice, cu studenții și cu alți beneficiari ai diferitelor programe educaționale în limbile de predare a liniilor de studii, se va promova utilizarea acestor limbi de către personalul didactic auxiliar care le deservește în mod direct.

Documentele interne ale liniilor de studiu pot fi redactate în limba de predare a liniei de studiu respective, dar orice document care intră în circuitul administrativ al UBB va fi redactat în limba română.

Pentru a reflecta în mod adecvat caracterul multicultural și multilingv al UBB, se recomandă utilizarea tuturor celor trei limbi de predare ale liniilor de studii pentru: inscripționări cu caracter funcțional, situri web ale UBB și ale subunităților componente, materiale promoționale etc.

3.3 Multilingvismul în predare și învățare

În acord cu obiectivele de politică lingvistică europeană și națională, UBB promovează multilingvismul la nivel curricular și extracurricular, înțeles ca însușirea a cel puțin două limbi moderne, în afară de limba maternă.

Acest lucru se realizează prin implementarea sistemului de politică lingvistică 1+2 (limba maternă L1, plus 2 limbi străine/nematerne L2 și L3) pentru programele academice la nivel licență. Se stipulează ca limba străină L2 să fie o limbă străină de circulație internațională, studiată deja în programele educaționale preuniversitare și care asigură cunoștințe la un nivel suficient de ridicat pentru a constitui baza necesară studiului limbii străine specializate și premisa certificării la nivel B2 pentru accesul în examenul de licență în urma parcursului lingvistic oferit de către facultate. Limba L3 este orice limbă străină sau nematernă care este inclusă în oferta de studiu și certificare a departamentelor sau centrelor de profil ale universității. Studiul limbajelor specializate în limba L2 este în regim obligatoriu, studiul limbii L3 fiind recomandat facultăților, dar nu impus.

Având în vedere specificul multicultural și multilingv al universității susținut prin dialogul intercultural între comunitățile etno-lingvistice din Transilvania, se recomandă ca limba L3 să fie în mod preponderent selectată dintre limbile de predare a liniilor de studii ale universității, conform tabelului de mai jos.

Limba maternă (L1)*	Limba străină de circulație	Limba de predare a liniei de studiu
----------------------------	------------------------------------	--

	internațională (L2)*	ca limbă nematernă sau altă limbă străină (L3)*
română	engleză/franceză/germană/ italiană/spaniolă/rusă	maghiară/germană <i>sau altă limbă străină</i>
maghiară	engleză/ franceză/ germană/ italiană/ spaniolă/ rusă	română/germană <i>sau altă limbă străină</i>
germană	engleză/franceză/italiană/ spaniolă/rusă	maghiară/română <i>sau altă limbă străină</i>

*O limbă poate fi selectată numai pentru un singur statut (L1, L2 sau L3).

Realizarea unui parcurs lingvistic curricular și/sau extracurricular al studentului UBB care să includă și o limbă de predare a liniilor de studii studiată ca limbă nematernă va contribui semnificativ la:

- promovarea limbilor comunităților etno-lingvistice din Transilvania: româna, maghiara, germana;
- dezvoltarea capitalului uman de calificare superioară și creșterea competitivității absolventului UBB pe piața forței de muncă, precum și a capacității de integrare socială și profesională la nivel regional, național și european.

Prin politica sa lingvistică UBB susține limbile de predare ale liniilor de studii ale universității prin:

- încurajarea unei comunicări între culturile aferente limbilor celor trei linii de studiu și evitarea căderii din multilingvism în pluri-unilingvism (segregarea/izolarea liniilor de studiu) prin activități care să susțină multiculturalismul susținut de către universitate;
- asigurarea accesului studentului bi-/multilingv UBB, prin sistemul de credite transferabile, la cursurile de specialitate de la liniile de studiu paralele, ceea ce asigură atât instruirea de specialitate, cât și dezvoltarea competenței lingvistice într-o limbă nematernă;
- oferirea posibilității de studiu al limbilor română, maghiară, germană ca limbi nematerne/străine la orice nivel (de la A1 la C2);
- valorizarea bi-/multilingvismului regional la nivel academic și profesional prin pregătirea lingvistică specializată (curs de limbaj de specialitate și comunicare academică) în limbile nematerne: română, maghiară, germană;
- certificarea profesionalizată a limbilor nematerne, care să dea o recunoaștere validă, corectă și în raport cu normele europene a competențelor lingvistice dobândite în cadrul programelor academice.

3.3.1 Limba română ca limbă străină / nematernă

În contextul în care limba română a devenit una dintre limbile oficiale ale Uniunii Europene, UBB urmărește promovarea și cultivarea limbii, culturii și civilizației românești în rândul vorbitorilor non-nativi de limba română.

Departamentul de limbă, cultură și civilizație românească (DLCCR) și Institutul Limbii Române ca Limbă Europeană (ILR-LE) implementează politica lingvistică a UBB cu privire la domeniul limbii române ca limbă străină (RLS) și ca limbă nematernă (RLNM).

Pentru aceasta, cele două entități vor avea în vedere următoarele obiective și mijloace:

- formarea, dezvoltarea și evaluarea competențelor de comunicare în limba română ale studenților pentru care limba română nu este limbă maternă, pentru a se asigura o mai bună integrare a studenților străini în cadrul UBB, ca și integrarea socio-profesională în mediul românesc a absolvenților UBB care au o altă limbă maternă decât româna. În acest sens, DLCCR și ILR-LE organizează cursuri de limba română pentru: studenții străini din programele internaționale ale UBB; studenții străini care urmează să facă studii universitare și postuniversitare în România; lectorii străini; alte categorii de public.
- promovarea culturii și a civilizației românești atât în interiorul, cât și în afara granițelor, prin cursuri și activități extracurriculare special organizate în acest sens, dar și prin activități integrate organic în procesul de formare-dezvoltare a competențelor de comunicare în limba română ca limbă străină;
- atestarea și certificarea cunoștințelor de limba română pentru diferite categorii de public, în funcție de nivelurile de competență lingvistică corespunzătoare Cadrului european comun de referință pentru limbi (CECR), conform standardelor de calitate stabilite la nivel internațional;
- formarea și perfecționarea specialiștilor în domeniul RLS-RLNM, în vederea asigurării calității procesului de predare a limbii române vorbitorilor non-nativi și a procesului de evaluare a competențelor lingvistice ale acestora, precum și alinierea la standardele europene;
- sprijinirea activității de cercetare în domeniul RLS-RLNM, în special a elaborării de materiale și instrumente didactice moderne, menite să alinieze procesul de predare-învățare-evaluare a RLS-RLNM la standardele europene;
- creșterea calității procesului de predare-evaluare a RLS-RLNM și, implicit, sporirea prestigiului UBB pe plan internațional, prin afilierea UBB la organizații internaționale cu renume (ALTE, EAQUALS etc.).

3.3.2 Programe complete de predare în limbi străine de largă circulație (engleză, franceză, germană, spaniolă, italiană, rusă)

Pentru studenții care au ales să studieze la Universitatea Babeș-Bolyai, facultățile pot oferi programe complete, la nivel licență sau masterat, desfășurate într-una dintre limbile specificate mai sus.

La programele complete de studiu în limbi de circulație se va studia o a doua limbă străină, alta decât limba de predare a programului.

La programele complete de studiu în limbi de circulație se va studia ca și limbă străină L2 o limbă străină alta decât limba de predare a programului.

Universitatea va susține întreg pachetul de măsuri preconizate spre a spori competența lingvistică a cadrelor proprii și ale absolvenților, se va orienta spre crearea unui centru special pentru pregătirea complementară/suplimentară în vederea internaționalizării programelor proprii.